

ODLUKA VISOKOG PREDSTAVNIKA

br. 09/23

Koristeći se ovlaštenjima koja su visokom predstavniku data članom V Aneksa 10 (Sporazum o civilnoj implementaciji Mirovnog ugovora) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, prema kojem je visoki predstavnik konačni autoritet u zemlji u pogledu tumačenja spomenutog Sporazuma o civilnoj implementaciji Mirovnog ugovora; i posebno uzevši u obzir član II. 1. (d) gore navedenog Sporazuma, prema kojem visoki predstavnik “pruža pomoć, kada to ocijeni neophodnim, u iznalaženju rješenja za sve probleme koji se pojave u vezi sa civilnom implementacijom”;

Pozivajući se na stav XI. 2. Zaključaka Konferencije za implementaciju mira održane u Bonu 9. i 10. decembra 1997. godine, u kojem je Vijeće za implementaciju mira pozdravilo namjeru visokog predstavnika da iskoristi svoj konačni autoritet u zemlji u pogledu tumačenja Sporazuma o civilnoj implementaciji Mirovnog ugovora kako bi pomogao u iznalaženju rješenja za probleme, kako je prethodno rečeno, “donošenjem obavezujućih odluka, kada to bude smatrao neophodnim”, u vezi sa određenim pitanjima, uključujući (u skladu sa tačkom (c) ovog stava) i “mjere u svrhu osiguranja implementacije Mirovnog sporazuma na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine i njenih entiteta”;

Pozivajući se takođe na stav 4 Rezolucije 1174 (1998) Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda od 15. juna 1998. godine, prema kojem Vijeće sigurnosti, u skladu s poglavljem VII Povelje Ujedinjenih naroda “...ponavlja da je visoki predstavnik konačni autoritet za tumačenje Aneksa 10 o civilnoj implementaciji Mirovnog ugovora i da u slučaju spora može davati svoja tumačenja i preporuke, te donositi obavezujuće odluke, kako god ocijeni da je neophodno, o pitanjima koja je obrazložilo Vijeće za implementaciju mira u Bonu 9. i 10. decembra 1997. godine”;

Naglašavajući da je Upravni odbor Vijeća za implementaciju mira još 2021. godine osudio “stagnaciju i nefunkcionalnost u FBiH, uključujući i neimenovanje vlâsti na nivou Federacije (...) tri i po godine nakon Općih izbora 2018. godine, što je ustavna obaveza, dakle samim tim i obaveza iz Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini”;

Podsjećajući da je Bosna i Hercegovina demokratska država koja treba da funkcioniše prema načelima vladavine prava i uz slobodne i demokratske izbore;

Imajući u vidu da izbori predstavljaju ključni element demokratskog upravljanja te da su, u slučaju da se izborni rezultati ne odraze u institucionalnom ustrojstvu, u opasnost dovedeni cjelokupna demokratska struktura i cjelokupan legitimitet vlasti;

Ističući da bi ponavljanje situacije u kojoj se izbori održavaju, ali da pritom nikada nisu dobili odgovarajući učinak, imalo teške, pa čak i katastrofalne posljedice jer bi spriječilo mogućnost da država unaprijedi reformsku agendu potrebnu za integraciju u EU i podstaklo bi široko rasporostranjeni skepticizam prema izborima i nepovjerenje u demokratiju u cijelosti;

Konstatirajući da su upravo nespремnost odnosno nesposobnost relevantnih političkih aktera da postignu kompromis u vezi s izbornom reformom i formiranjem vlasti toliko dugo vremena doveli do donošenja njihovih odluka od 2. oktobra 2023. godine;

Izražavajući žaljenje zbog činjenice da je istekao ustavom predviđeni rok za imenovanje Vlade Federacije BiH, a da pritom predsjednik Federacije nije mogao izvršiti imenovanje uz saglasnost dva potpredsjednika;

Izražavajući žaljenje zbog toga što je Federacija suočena s političkim zastojem i što su se, umjesto nastojanja da postignu kompromis, politički blokovi koristili maksimalističkim zahtjevima, etnonacionalističkim taktikama zastrašivanja i neprihvatanjem političke realnosti i odgovornosti prema građanima;

Trajno svjesni potrebe da se osigura da se garancije i zaštitni mehanizmi koji su ugrađeni u Ustav Federacije BiH ne koriste na štetu odgovornog upravljanja i funkcionalnosti institucija;

Napominjući da je u institucijama Federacije BiH preduzeto nekoliko inicijativa za pronalaženje dugoročnog rješenja za situacije u kojima se formiranje vlasti opstruira, uključujući i jednu inicijativu kojom je “Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH naložio Ustavnoj komisiji (...) [da] inicira usklađivanje i/ili izmjenu i dopunu ustavnih odredbi za izbor Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, kako bi se postiglo trajno ustavno rješenje kojim će se omogućiti imenovanje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (...);

Pozdravljajući ove i druge inicijative kojima se nastoje utvrditi takva dugoročna rješenja u budućnosti;

Pozivajući Parlament da pristupi rješavanju ovih pitanja u sklopu reformi potrebnih za eliminiranje diskriminacije usmjerene protiv grupe Ostalih i poboljšanje funkcionalnosti u Federaciji u okviru procesa koji je inkluzivan i koji se oslanja na konsultacije s najširim mogućim krugom zainteresiranih strana;

Podsjećajući na činjenicu da, uprkos tome što je Ustavni sud u više navrata isticao da je takve reforme potrebno provesti nakon provođenja presuda Evropskog suda za ljudska prava u grupi predmeta Sejdić-Finci, sa provođenjem tih presuda se sada zaostaje i da bi trebalo iznaći rješenja kako bi se okončala diskriminacija koja postoji prema entitetskim ustavima u prve dvije godine mandata postojećeg zakonodavnog tijela;

Konstatirajući da u cilju formiranja nove vlade ne može čekati s tim da takvi napori urode plodom;

Uvjereni u to da se trenutni zastoj ne smije nastaviti te da bez stabilne Federacije ne može biti ni funkcionalne države niti napretka prema budućnosti koju građani ove zemlje zaslužuju;

Svjesni stoga važnosti prevazilaženja trenutnog zastoja u institucijama Federacije BiH s ciljem da se Bosna i Hercegovina na smislen način uključi u reforme koje su neophodne kako bi ova zemlja postigla napredak na svom putu ka integraciji u Evropsku uniju i kako bi realizirala Odluku Evropskog vijeća donesenu na njegovom samitu od 15. decembra 2022. godine kojom se potvrđuje odluka o dodjeli statusa države kandidata za članstvo u EU Bosni i Hercegovini;

Uvjereni da se nijednim zakonom ili ustavom ne može nametnuti politička dobra volja i da se zastoji u sistemu zasnovanom na konsenzusu uvijek mogu prevazići putem političkog kompromisa te da nijedna politička stranka nema monopol nad predstavljanjem bilo kojeg konstitutivnog naroda u Vladi, što je zagarantovano članom IV.B.4, stav (1) Ustava Federacije;

Uzimajući u obzir i imajući u vidu sve prethodno navedeno, visoki predstavnik ovim donosi sljedeću odluku:

ODLUKA

kojom se deblokira imenovanje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine

Član 1.

- (1) Premijer, zamjenici premijera i ministri Vlade Federacije koje je predsjednica Federacije BiH predložila u prijedlogu odluke koji je potpisala 30. marta 2023. godine, sa kojim se jedan od potpredsjednika saglasio 3. aprila 2023. godine i koji je izmijenjen 27. aprila 2023. godine, ovom Odlukom se smatraju imenovanim u skladu s članom IV.B.5. stav (1) Ustava Federacije.
- (2) Za svaki potpis koji je potrebno priložiti, saglasnost koju konkretno trebaju dati potpredsjednici Federacije, te konsultacije koje je potrebno izvršiti u cilju ostvarivanja imenovanja Vlade Federacije u skladu s članom IV.B.5, stav (1) Ustava Federacije, ovom odlukom se smatra da su priloženi, dati i izvršeni u primjerenom i propisanom obliku.

Član 2.

- (1) Vlada Federacije će biti izabrana nakon što njeno imenovanje bude potvrđeno većinom glasova u Predstavničkom domu Federacije BiH u skladu s članom IV.B.5, stav (1) Ustava Federacije.
- (2) Predsjedavajući Predstavničkog doma će sazvati hitnu sjednicu koja će se održati najkasnije do 28. aprila 2023. godine. Potvrđivanje imenovane Vlade bit će jedina tačka dnevnog reda ove sjednice.

Član 3.

- (1) Parlament Federacije će se maksimalno potruditi da pokrene postupak donošenja amandmana na član IV.B.5. Ustava Federacije BiH koji bi, ukoliko bude usvojen u skladu s članom VIII.1. Ustava Federacije BiH, mogao omogućiti da će nadležne institucije u Federaciji ispoštovati svoju obavezu da osiguraju da Vlada Federacije bude izabrana.
- (2) Amandman koji se nalazi u prilogu ove Odluke, a koji čini sastavni dio ove Odluke, stupa na snagu 1. maja 2024. godine, pod uvjetom da prije tog datuma Parlament Federacije BiH ne odluči drugačije putem donošenja amandmana na Ustav Federacije u skladu s odredbom stava (1) ovog člana.
- (3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, amandman koji se nalazi u prilogu ove Odluke stupa na snagu danom raspuštanja Parlamenta Federacije ili bilo kojeg njegovog doma u skladu s članom IV.A.16. Ustava Federacije ukoliko raspuštanje nastupi prije datuma predviđenog u stavu (2) ovog člana.
- (4) Nakon stupanja na snagu, priloženi amandman će imati prvenstvo u odnosu na bilo koje nekonzistentne odredbe bilo kog zakona, propisa ili akta. Nije potreban nijedan dodatni normativni akt kako bi se osiguralo pravno dejstvo ovog amandmana. Međutim, vlasti u Federaciji BiH i dalje imaju obavezu da takve zakone, propise i akte usklade s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 4.

Ova se Odluka odmah objavljuje u Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine i na službenoj internetskoj stranici Ureda visokog predstavnika i stupa na snagu odmah, dok će

Amandman na Ustav Federacije BiH, koji se nalazi u prilogu ove Odluke, stupiti na snagu onako kako je propisano i u skladu s uvjetima predviđenim u članu 3. ove Odluke.

Sarajevo, 27. aprila 2023.

Christian Schmidt
Visoki predstavnik

AMANDMAN NA USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Ustav Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 1/94, 1/94, 13/97, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 52/02, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05, 32/07, 88/08, 79/22 i 80/22) mijenja se i glasi:

Amandman CXXXI

U članu IV.B.5, stavovi (1) i (2) mijenjaju se glase:

- (1) Predsjednik Federacije će, nakon konsultacija sa predsjedavajućim i potpredsjedavajućim oba doma, predsjednicima klubova i potpredsjednicima Federacije, odrediti mandatar za mjesto premijera koji ima vjerodostojne šanse da dobije podršku u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije. Mandatar za mjesto premijera je u roku od 15 dana dužan izvijestiti predsjednika o formiranju Vlade koju bi, ukoliko je bude imenovao predsjednik Federacije uz saglasnost oba potpredsjednika Federacije u skladu sa stavom (2) ovog člana, mogla podržati većina u Predstavničkom domu.
- (2) Vladu Federacije imenuje predsjednik Federacije uz saglasnost oba potpredsjednika Federacije, u roku od 30 dana od dana izbora predsjednika i dva potpredsjednika. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine će biti izabrana nakon što je njeno imenovanje potvrdio većinom glasova Predstavnički dom Federacije.

Nakon stava (2), dodaju se novi stavovi (3) do (7), koji glase:

- (3) Ukoliko predsjednik Federacije ne uspije imenovati Vladu Federacije uz saglasnost oba potpredsjednika Federacije u skladu sa stavom (2) ovog člana, predsjednik će dobiti dodatni rok od 30 dana da ponovi postupak predviđen u prva dva stava ovog člana.
- (4) Ukoliko predsjednik Federacije ponovo ne uspije imenovati Vladu Federacije uz saglasnost oba potpredsjednika Federacije u skladu sa stavom (3) ovog člana, Vlada koju predloži predsjednik Federacije uz saglasnost jednog potpredsjednika prosljeđuje se Parlamentu Federacije. Ovako predložena Vlada smatra se izabranom ukoliko bude potvrđena većinom glasova u Predstavničkom domu, a potom većinom glasova u Domu naroda, pod uvjetom da glasovi protiv ne uključuju tri petine ili više delegata u jednom ili više klubova konstitutivnih naroda.
- (5) Svako upražnjeno mjesto popunjava se u skladu s postupkom predviđenim u stavovima (2) i (4) ovog člana, ukoliko zakonom nije drukčije predviđeno.
- (6) Ukoliko Vlada ne bude izabrana u skladu sa stavom (4) ovog člana, predsjednik Federacije, uz saglasnost potpredsjednikâ Federacije, ponovo će postupiti u skladu sa stavom (2) ovog člana.
- (7) Ukoliko Vlada ne bude imenovana u skladu sa stavom (6) ovog člana, ili ukoliko Vladu imenovanu u skladu sa tim stavom ne potvrdi Predstavnički dom, izuzetno od odredbi člana IV.A.16, stav (1), Parlament Federacije i kantonalne skupštine će se smatrati raspuštenim. Prijevremeni izbori će biti raspisani u skladu s Izbornim zakonom BiH za Predstavnički dom Federacije i za kantonalne skupštine. Mandat predsjednika i dva potpredsjednika Federacije prestaje njihovim smjenjivanjem nakon ovih prijevremenih izbora.

Dosadašnji stav (3) postaje stav (8).